

**RISALA YA MWENYEKITI WA TUME YA TAIFA YA UCHAGUZI
MHE. JAJI MSTAAFU DAMIAN Z. LUBUVA
KUHUSU UPIGAJI KURA KATIKA UCHAGUZI MKUU WA RAIS,
WABUNGE NA MADIWANI UTAKAOFANYIKA
TAREHE 25 OKTOBA, 2015**

Ndugu Wananchi

Kama mnavyofahamu kesho tarehe 25, Oktoba 2015 ni Siku ya Kupiga kura katika Uchaguzi Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kumchagua Rais, Mbunge na Diwani kwa Tanzania Bara. Tume ya Taifa ya Uchaguzi, ndicho chombo ambacho kimepewa dhamana ya Kikatiba Kuratibu, Kusimamia na Kuendesha Chaguzi za Rais, Wabunge na Madiwani.

Awali ya yote kwa niaba ya Tume ya Taifa ya Uchaguzi natumia nafasi hii kuwapa pole Viongozi wa Vyama vya Siasa na wafuasi wao kwa kuwapoteza viongozi wao waandamizi akiwemo Mwenyekiti wa Democratic Party (DP) Mchungaji Christopher Mtikila na Mwenyekiti wa Chama cha National League for Democracy (NLD) Dr. Emmanuel Makaidi, pia wagombea mbalimbali katika ngazi za Ubunge na Udiwani. Jambo hili zito limesababisha kuahirisha

kampeni na mchakato wa uchaguzi katika Majimbo na Kata husika ili kuwezesha Vyama husika kuteua Wagombea wengine mbadala.

Aidha, nawapongeza wananchi wote kwa utulivu mliouonyesha wakati wa kipindi cha Kampeni za Uchaguzi. Ingawa kulikuwa na dosari za hapa na pale; juhudi zilifanywa na Tume ya Taifa ya Uchaguzi, Msajili wa Vyama vya Siasa, Vyama vya Siasa vinavyoshiriki Uchaguzi, Jeshi la Polisi na wadau wengine mbalimbali wa Uchaguzi kukemea vitendo hivyo ili kuwezesha Kampeni za Uchaguzi kufanyika kwa Usalama na Amani.

Ndugu Wananchi

Katika Uchaguzi Mkuu wa Mwaka 2015 jumla ya Wapiga Kura 23,254,485 walijiandikisha ili kuweza kushiriki katika zoezi hilo katika jumla ya Vituo 64,736, ambapo Tanzania Bara ni Vituo 63,156 na Zanzibar ni Vituo 1,580.

Natoa rai kwa wale wote mliojiandikisha kama Wapiga Kura kujitokeza kwenye vituo walikojiandikisha ili kuweza kupiga kura na kuwachagua viongozi wanaowataka bila hofu, woga, wasiwasi au ushawishi. Kura ni haki yako na ni kwa mustakabali wako na nchi yetu.

Ndugu Wananchi

Tume ya Taifa ya Uchaguzi inapenda kuwakumbusha Wapiga Kura wote mambo yafuatayo:-

- (i) Vituo vitafunguliwa saa 1:00 asubuhi na kufungwa saa 10:00 jioni. Iwapo wakati wa kufunga Kituo watakuwepo Wapiga Kura katika mstari ambao wamefika kabla ya wakati wa kufunga Kituo na hawajapiga Kura, hao wataruhusiwa Kupiga Kura. Mtu yeyote hataruhusiwa kujiunga katika mstari wa Wapiga Kura baada ya saa kumi (10:00) jioni.
- (ii) Mpiga Kura akumbuke kubeba Kadi yake ya Mpiga Kura. Sheria inaelekeza kuwa ili Mpiga Kura aruhusiwe kupiga kura ni lazima awe na kadi ya kupigia Kura. Fomu Na. 17 sio mbadala wa Kadi ya Mpiga Kura. Fomu hii ni kwa ajili ya Mpiga Kura mwenye Kadi ya Mpiga Kura kutoa Tamko kuthibitisha ndiye mwenye jina linaloonekana kwenye Daftari la Kudumu la Wapiga Kura na kwamba bado hajapiga kura katika kituo hicho au mahali pengine.
- (iii) Kipaumbele kitatolewa kwa wagonjwa, wanaoishi na ulemavu wa aina mbalimbali, wanawake wajawazito au

wenye watoto wachanga na wazee ambao hawatatakiwa kujipanga kwenye mstari.

- (iv) Wakati wote wa Kupiga Kura na Kuhesabu Kura, Mawakala wa Vyama vya Siasa wawepo kwenye Vituo. Wajibu wao ni kulinda maslahi ya Vyama vyao na Wagombea. Hata hivyo hawatakiwi kuingilia masuala ya utendaji ambayo yamekabidhiwa kwa Msimamizi wa Kituo.
- (v) Kura zitahesabiwa katika Kituo cha Kupigia Kura mara tu Upigaji Kura utakapokamilika. Baada ya Kura kuhesabiwa, Matokeo yatajazwa kwenye Fomu za Matokeo ya Uchaguzi Na. 21A, 21B na 21C. Fomu hizo zitatiwa saini na Msimamizi wa Kituo na Mawakala. Kila Wakala atapewa nakala za Fomu za Matokeo ya Uchaguzi wa Rais, Wabunge na Madiwani na nakala nyingine zitabandikwa mahali pa wazi nje ya Kituo.
- (vi) Msimamizi wa Kituo/Msimamizi Msaidizi wa Kituo atapeleka Fomu za Matokeo ya Uchaguzi na vifaa vingine vilivyotumika kwenye zoezi la Upigaji Kura kwa Msimamizi wa Uchaguzi/Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi. Wakala wa kila Chama na mlinzi wa Kituo watakaokuwa popote msafara

unapoanzia wataruhusiwa kusindikiza msafara wa kupeleka matokeo ya Uchaguzi kwenda kwa Msimamizi wa Uchaguzi/Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi wa Kata.

- (vii) Matokeo yote yakishapokelewa na Msimamizi wa Uchaguzi kwa upande wa Uchaguzi wa Rais na Wabunge na Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi kwa upande wa Uchaguzi wa Udiwani, yatajumlishwa mbele ya Mawakala na wote wanaoruhusiwa kuingia kwenye vituo vya Kujumlishia Kura.
- (viii) Kama ilivyokuwa wakati wa kuhesabu Kura, baada ya ujumlishaji kukamilika, Fomu Na. 24A, 24B na 24C za Matokeo ya Uchaguzi zitatiwa saini na Msimamizi wa Uchaguzi na Mawakala watakaokuwepo. Mawakala watapewa Nakala za Fomu za Matokeo na Nakala moja moja itawekwa mahali pa wazi nje ya Kituo cha Kujumlisha Kura.
- (ix) Matokeo ya Uchaguzi wa Rais yatatumwa Tume ya Taifa ya Uchaguzi. Tume itayahakiki na itatangaza matokeo ya awali ya Uchaguzi wa Rais kadri itakavyo kuwa ikiyapokea kutoka Majimboni.

(x) Tume ya Taifa ya Uchaguzi itajumlisha matokeo ya Uchaguzi wa Rais ya Majimbo yote ya nchi nzima na kumtangaza Mshindi. Mawakala wa Vyama vya siasa vinavyoshiriki Uchaguzi wa Rais wanaruhusiwa kuwepo wakati wa kujumlisha Matokeo ya Uchaguzi wa Rais. Ni Tume pekee ndiyo yenye mamlaka Kisheria ya kumtangaza Mshindi wa Urais. Matokeo yatakayo tangazwa na Tume ndio yatakayo heshimiwa.

Ndugu Wananchi

Tume inapenda kuisitiza mambo muhimu yafuatayo:-

(i) Mwisho wa Kampeni ni leo saa 12:00 jioni, Vyama, Wagombea na mashabiki baada ya saa 12 jioni wasifanye kampeni za aina yoyote ikiwa ni pamoja na kutumia alama zozote zinazoashiria kampeni kama Vile bendera n.k.

(ii) Mawakala wa Vyama vya Siasa wanaruhusiwa kuwepo Vituoni kwa mujibu wa Sheria na kanuni, Wakala asiyekuwa na barua ya utambulisho kutoka kwa Msimamizi wa Uchaguzi hataruhusiwa kuingia katika kituo cha kupigia, kuhesabia na kujumlishia Kura.

(iii) Vyama vyote vya Siasa vinavyoshiriki katika Uchaguzi vinatakiwa kuhakikisha kwamba vinaweka Mawakala wake katika vituo vyote vya Kupigia Kura na Kujumlisha Kura. Mawakala hao watatakiwa kuzingatia Sheria, Kanuni na Taratibu zilizowekwa.

(iii) Mara baada ya Kupiga Kura na kwa kuzingatia Maadili ya Uchaguzi ya 2015 yaliyokubaliwa na Vyama vyote vya Siasa na kuridhiwa na Mahakama, Wapiga Kura wanatakiwa kuondoka Vituoni na kuendelea na shughuli zao. Vituoni Vyama vya Siasa vimeweka Mawakala wake ambao watalinda maslahi ya Vyama husika na Wagombea wao.

(iv) Mpiga Kura atapiga Kura kwenye Kituo alichojiandikisha au alichopangiwa na Tume ya Taifa ya Uchaguzi.

(v) Watu waliotajwa kwenye Sheria ndiyo pekee wanaoruhusiwa kuingia kwenye Vituo vya Kupigia, kuhesabia na kujumlisha Kura.

(vi) Mpiga Kura anayeishi na ulemavu wa kutoona ataruhusiwa kuja kituoni na mtu anayemchagua

mwenyewe. Aidha, kwa Wapiga Kura wa aina hii ambao watataka Kupiga Kura zao wao wenyewe watapatiwa kifaa maalum cha **Nukta Nundu (Tactile Ballot Folder)**. Vifaa hivyo vitakuwepo katika vituo vyote nchi nzima.

- (vii) Ni kosa la jinai Mpiga Kura Kupiga Kura zaidi ya mara moja.
- (viii) Mpiga Kura ambaye atakuwa na kadi ya Mpiga Kura ila namba ya Kadi yake ni tofauti na namba iliyo kwenye Daftari la Kituo ataruhusiwa kupiga Kura.
- (ix) Wapiga Kura ambao picha zao hazionekani vizuri au hazionekani kabisa kwenye Daftari la Kudumu la Wapiga Kura wataruhusiwa kupiga Kura.
- (x) Wapiga Kura walioandikishwa na Tume na wanaishi katika maeneo mapya ya kiutawala yaliyogawanywa wakati au baada ya zoezi la uandikishaji kukamilika, hivyo, majina ya maeneo hayo kutofautiana na majina yaliyopo kwenye kadi zao wataruhusiwa Kupiga Kura.

- (xi) Wapiga Kura ambao wana Kadi za Kupigia Kura na majina yao hayapo katika Daftari la Kituo walichojiandikishia lakini yapo katika Orodha ya majina ambayo haina picha iliyotolewa na Tume ya Taifa ya Uchaguzi wataruhusiwa Kupiga Kura.
- (xii) Ni marufuku, na ni kosa la jinai kumkataza mtu kwenda Kupiga Kura.
- (xiii) Katika Uchaguzi wa Rais mwenye mamlaka ya kumtangaza Mshindi ni Tume ya Taifa ya Uchaguzi. Kwa upande wa Uchaguzi wa Wabunge mwenye Mamlaka ya kutangaza Mshindi ni Msimamizi wa Uchaguzi. Kwa Uchaguzi wa Madiwani mwenye mamlaka ya kufanya hivyo ni Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi.

Ndugu Wananchi,

Kwa kumalizia, Tume inawasihi tena Wapiga Kura wote wa nchi nzima kujitokeza kwa wingi Kupiga Kura ili kuwachagua Viongozi mnaowataka wawaongoze kwa miaka mitano ijayo.

Tume inapenda kuwahakikishia Wananchi wote kwamba kutakuwa na ulinzi wa kutosha katika Vituo vya Kupigia Kura.

Ni matumaini ya Tume kuwa hali ya **Amani na Utulivu** ambayo imekuwepo hadi sasa na kama ilivyokuwa katika Chaguzi zilizopita itaendelea kudumishwa ili kuhakikisha kwamba Uchaguzi unafanyika kwa Utulivu na Amani kwa Ustawi wa Taifa letu. Kila Mwananchi, Viongozi wa Dini na Vyama vya Siasa tushirikiane wote ili kuhakikisha kuwa viashiria vya uvunjifu wa Amani na Utulivu vinaepukwa katika hali ya Amani na Utulivu, Uchaguzi utakaofanyika utakuwa Huru, Wazi na wa Haki.

**KUMBUKA KUPIGA KURA NI HAKI YAKO YA MSINGI NA
MUSTAKABALI WA NCHI NENDA KAPIGE KURA.
MUNGU IBARIKI AFRIKA MUNGU IBARIKI TANZANIA
Ahsanteni kwa kunisikiliza.**